

network
enterprise europe

Иновации

Развитие на изследователски, иновационен и предприемачески потенциал – възможности и предизвикателства пред регионите в България

ARC FUND

ARC CONSULTING

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

- Фондацията е едно от **най-успешните български НПО на международната сцена** (привличане на средства и реална дейност).
- Фондацията е **ранен внедрител** (на технологии и методологии) и **иноватор** (методологически и социален).
- **Събира таланти**, които устойчиво налагат темата за иновациите и безопасното използване на нови технологии (интернет и мобилни телефони) в общественото пространство.
- Фондацията е **пионер в много сфери** – от предоставяне на интернет и развиване на радиомрежи, до пилотно прилагане на форсайт и технологични оценки.
- Фондацията е **отличавана** като едно от най-добрите НПО в рамковите програми на ЕС.
- Фондацията е дала **старт на успешни предприемачи**.
- Чрез **проекти и инициативи** като Иновации.бг, EEN, ECAbit Фондацията е помогнала на фирми да печелят награди, престиж и нови клиенти.
- Дейностите на Фондацията с **децата** имат висока обществена полезност.
- За **повече от четвърт век** Фондацията разполага с натрупани много знания, опит и международни позиции.

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е лидер в разработването на **Регионални иновационни стратегии**

1) **Пилотен проект за България** – Регионална иновационна стратегия за Южен централен район за планиране, финансиран по **Четвъртата рамкова програма** за научни изследвания, технологично развитие и демонстрации на ЕК (2001 – 2004 г.)

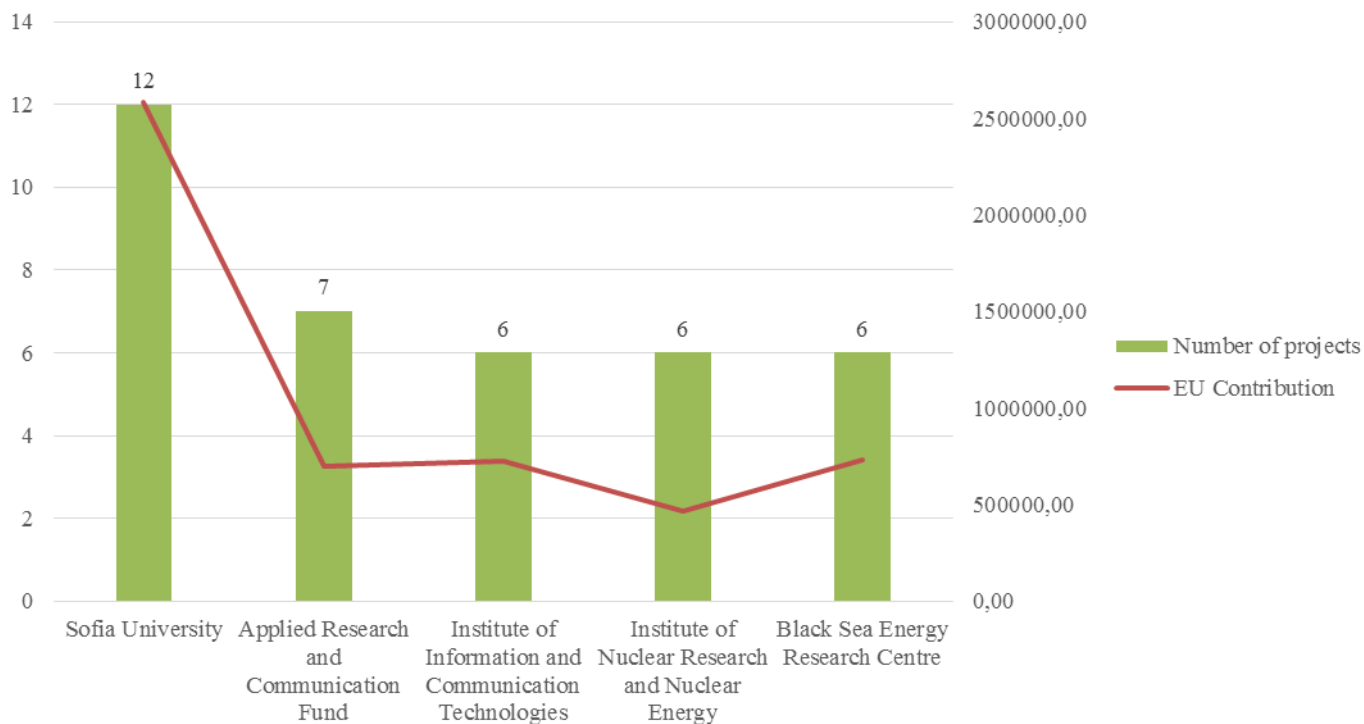
РИС е одобрена от областните управители на шестте области от Южен централен район за планиране и е интегрирана в Регионалния план за развитие за периода 2007 – 2013 г. Заложените мерки са основата за работа с Кохезионния и Структурните фондове в областта на иновациите.

2) Проект за Регионална иновационна стратегия за Югозападен район за планиране, финансиран по **Петата рамкова програма** за научни изследвания, технологично развитие и демонстрации на ЕК (2005 – 2008 г.)

Проектът е първа стъпка за изграждане на проектна готовност на района за работа с Кохезионния и Структурните фондове след приемането на България като пълноправен член на ЕС.

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е изследователска организация с доказан потенциал

Топ-5 на българските бенефициенти по програма „Хоризонт 2020“, брой проекти и договорено финансиране, евро

Иновации.бг – водеща инициатива на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

Иновации.бг е водеща инициатива на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ в подкрепа на националната политика в областта на науката, технологиите и иновациите, която датира от 2004 г. Тя включва няколко елемента:

- 1) доклад *Иновации.бг*
- 2) национален конкурс „Иновативно предприятие на годината“
- 3) Национален иновационен форум, в рамките на който се представят резултатите от доклада и се награждават победителите в конкурса

Иновации

INNOVATION.BG

Иновационен продукт

Предприемателство

Инвестиции и финансиране

Човешки капитал

Информационни и комуникационни технологии

ARC Fund

Доклад Иновации.бг

Европейска и национална политика в областта на иновациите

Иновационен потенциал на българската икономика

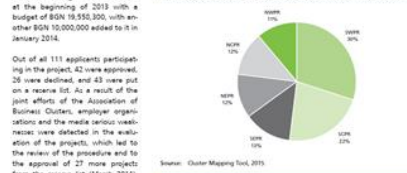
- Съвкупен иновационен продукт
- Предприемачество
- Инвестиции и финансиране
- Човешки капитал
- Информационни и комуникационни технологии

FIGURE 26. SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF CLUSTER PRACTICES IN BULGARIA

PHASE	REGIONS	START DATE	END DATE	NUMBER OF CLUSTERS	NUMBER OF CONTRACTS
Phase 1: Initial support for cluster development	18 regions	2013	2015	42 clusters	42 contracts
Phase 2: Support for the development of clusters in Bulgaria	18 regions	2015	2015	27 projects approved	27 contracts
Phase 3: Support for the development of clusters in Bulgaria	18 regions	2015	2015	61 projects announced	61 contracts

Source: Applied Research and Communications Fund, 2015.

FIGURE 27. GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION OF CLUSTERS IN BULGARIA, NUTS 2*

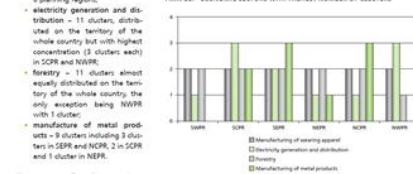
Source: Cluster Mapping Tool, 2015.

are 550 employees at the clusters for whom social security contributions are made.

The date of the clusters in Bulgaria according to the EC Cluster Mapping Tool is slightly different. The tool is part of the services provided within the European Cluster Observatory and enforces sector and intersector regional data about geographical location and economic performance of clusters in EU aimed at designing an evidence-based cluster policy.

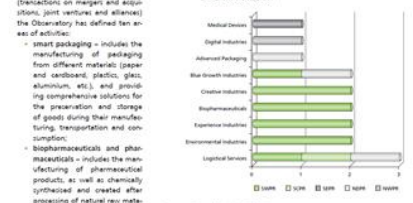
*Map: <http://www.ec-clusterobservatory.com/cluster-mapping-tool/cluster-mapping-tool/>

FIGURE 28. ECONOMIC SECTORS WITH HIGHEST NUMBER OF CLUSTERS

Source: Cluster Mapping Tool, 2015.

FIGURE 29. DISTRIBUTION OF CLUSTERS OF EMERGING INDUSTRIES BY PLANNING REGION

Source: Cluster Mapping Tool, 2015.

located on the territory of all 6 planning regions:

- electricity generation and distribution – 11 clusters, distributed on the territory of the whole country but with high concentration (3 clusters each) in SCPR and NNEPR;
- forestry – 11 clusters, almost equally distributed on the territory of the whole country, the only exception being NWPR with 6 clusters;
- manufacture of metal products – 9 clusters including 3 clusters in SCPR and NEPR, 2 in SCPR and 1 cluster in NEPR.

The attention of the European Cluster Observatory is focused mainly on emerging industries. Based on data about patent activity in border areas of knowledge and information about intercompany cooperation (transactions on mergers and acquisitions, joint ventures and alliances) the Observatory has defined ten areas of activities:

- smart packaging – includes the manufacturing of packaging from different materials (paper and cardboard, plastic, glass, aluminium, etc.) and providing comprehensive solutions for the preservation and storage of goods during their manufacturing, transportation and completion;
- biopharmaceuticals and pharmaceuticals – includes the manufacturing of pharmaceutical products, as well as chemically synthesized and created after processing of natural raw materials;
- "blue growth" industries are related to the development and use of the potential of oceans, seas and related infrastructure, as well as the sources of drinking water and their exploitation;
- creative industries – based on the understanding of creativity as an economic resource, and provides opportunities for its capitalization; these include publishing, musical, visual, media, film, photo industries, architecture and design;
- digital industries include the manufacturing of computers and computer components, programming and publication of software, providing digital communication, infrastructure and related consulting services;
- environmental industries include all activities related in one way or another to the reduction of the harmful impact of human activity on the environment.

Национален конкурс „Иновативно предприятие на годината“

КАНДИДАТСТВАЙ ДО 15 ОКТОМВРИ

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС
**ИНОВАТИВНО
ПРЕДПРИЯТИЕ
НА ГОДИНАТА
2017**

ПОД ПАТРОНАЖА
НА ПРЕЗИДЕНТА
НА Р БЪЛГАРИЯ

INNOVATION AWARD 2017

Национален иновационен форум

Фактори на средата

- Икономиката на България продължава да се възстановява от негативите на икономическата криза. Процесът протича относително бавно и **под потенциала на отделните фактори за растеж.**
- За последния десетгодишен период България регистрира **икономически растеж, който е над средните стойности за ЕС.**
- Въпреки регистрирания напредък България остава **на последно място в европейската класация с 6300 евро по показателя БВП на човек от населението** (при средно равнище за ЕС-28 от 28 800 евро).
- За периода 1990 – 2016 г. **броят на населението на България непрекъснато спада**, като достига намаление общо с близо 19 %.
- Към началото на 2016 г. **общият коефициент на възрастова зависимост е 52,4 %**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст.
- След 26 години демократични промени **България продължава да бъде донор в европейски и международен мащаб по отношение на висококвалифициран персонал.**
- **Разходи за здравеопазване на човек от населението – 583 долара за 2013 г.** (Норвегия - 9849 долара, Словения - 2130 долара).
- **Публични разходи за здравеопазване като дял от всички разходи – 59,3 %**, което е категорично най-ниското равнище за Европа на фона на 85,5 % при Норвегия и 83,3 % при Чехия.

ПОЛИТИКИ И ИНИЦИАТИВИ (1)

- **Намалява броят на обхванатите от образователната система лица** (в динамика и за всяка следваща образователна степен).
- **Висше образование на всяка цена** – страната е на едно от първите места в Европа по брой на заети лица със завършено висше образование с работна позиция, която по принцип не изисква подобна квалификация.
- Нараства **разминаването между придобити знания и портфолиото от умения и компетенции**, необходими за успешна реализация на пазара на труда.
- Преобладаващата част от възрастното население в страната **не изпитва потребност** от актуализиране на придобитите в рамките на формалното образование знания, нито от придобиването на нови умения и компетенции – с **2% въввлечено в обучителни програми възраст но население** България изглежда като джудже на фона не само на иновационните лидери на Европа (около 30%), но и на почти всички европейски страни (10,7% за ЕС 28).
- Едва **31 % от населението притежават основни цифрови умения** на фона на 55% средно за ЕС-28.

Политики и инициативи (2)

- Наука и технологии

Разходи за НИРД, % от БВП, 2015 (НСИ)	Персонал, зает с НИРД, % от населението в трудоспособна възраст, 2015 (НСИ)	Патентна активност, патентни заявки към ЕПВ (Евростат)	Трансфер на технологично знание, 2016 (IMD)	Законодателство за наука и изследвания, 2016 (IMD)
0,96 %	0,48 %	2494	3,14 (57-о място от 61)	3,42 (54-о място от 61)

- Иновации и предприемачество

Иновационна активност (иновативни МСП, % от всички МСП), 2015 г. (EIS)	Предприемаческа активност на ранен етап, 2015 г., % (GEM)	Равнище на иновативност на предприемаческата активност, 2015 г., % (GEM)	Леснота при правене на бизнес, 2016 (IMD)	Рисков капитал, 2016 (IMD)
11,6 %	3,5 % (последно място в Европа)	8,6 % (последно място в Европа)	4,33 (38-о място от 61)	4,09 (44-о място от 61)

Корпоративни практики

- Бизнесът е **най-активния сектор в рамките на националната иновационна система.**
- В условията на демографска криза и изтичане на мозъци, снижаващо се качество на образователните услуги и разминавания на пазара на труда **бизнесът поема част от функциите на останалите институционални сектори в посока обучението и квалификацията на кадри** в актуални за бизнеса области
- Привличане на таланти

Висококвалифицирана работна ръка от чужбина, 2016 (IMD)	Наети чуждестранни лица, 2016 (IMD)	Стажантски програми, 2016 (IMD)
2,98 (56-о място от 61)	0,15 (41-о място от 61)	2,83 (59-о място от 61)

- Развитие на таланти

Обучение на работното място, 2016 (IMD)	Мотивация на заетите, 2016 (IMD)	Взаимодействие на работното място, 2016 (IMD)
5,02 (48-о място от 61)	4,53 (56-о място от 61)	5,59 (43-о място от 61)

- Капитализиране на талантите в иновации

Иновационен капацитет, 2016 (IMD)	Предприемчивост на мениджърите, 2016 (IMD)	Производителност на заетите, 2016 (IMD)
4,71 (45-о място от 61)	5,75 (41-о място от 61)	4,24 (54-о място от 61)

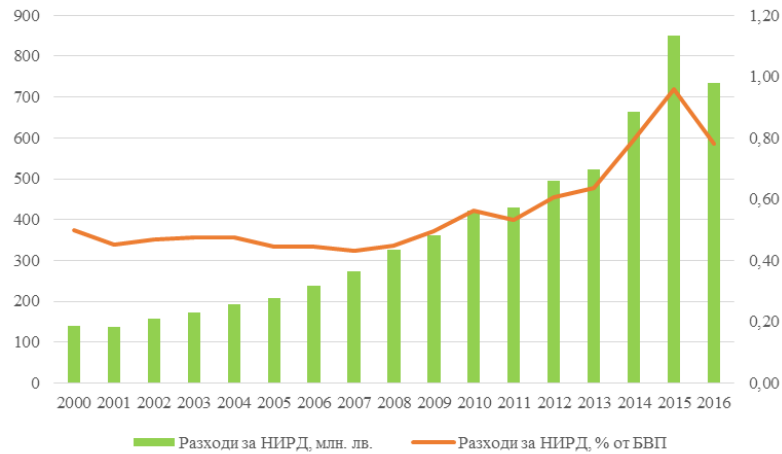
Предприемаческата активност – ниски равнища на положително въздействие върху икономическата и социалната система на страната

- **Ниски очаквания и липса на намерения за бъдещ растеж** – от всички европейски държави включени в изследването, най-голям е процентът на предприемачите в България, които заявяват, че не очакват да разкрият работни места през следващите пет години (близо 70 % от анкетираните, 46 % средно за Европа).
- Малко над 17% от стартиралите собствен бизнес през последните три години предприемачи индикират, че **предлаганите от тях продукти и услуги представляват новост** (поне) за част от потребителите и конкурентите – най-нисък показател за Европа и далеч от средните стойности на стария континент от над 28%.
- **Ориентацията към международните пазари** е тясно свързана със степента на иновативност на новите бизнес начинания. За България процентът на предприемачите, които посочват, че поне 25 % от техните клиенти са представители на други държави, е 7,9 – резултат, който нарежда страната на 21-о място в Европа.

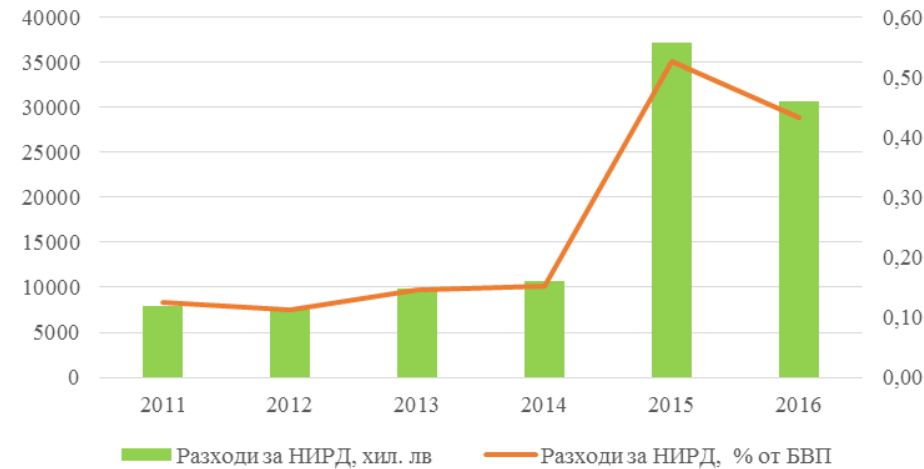
Регионален изследователски потенциал на Северен централен район

Разходи за НИРД

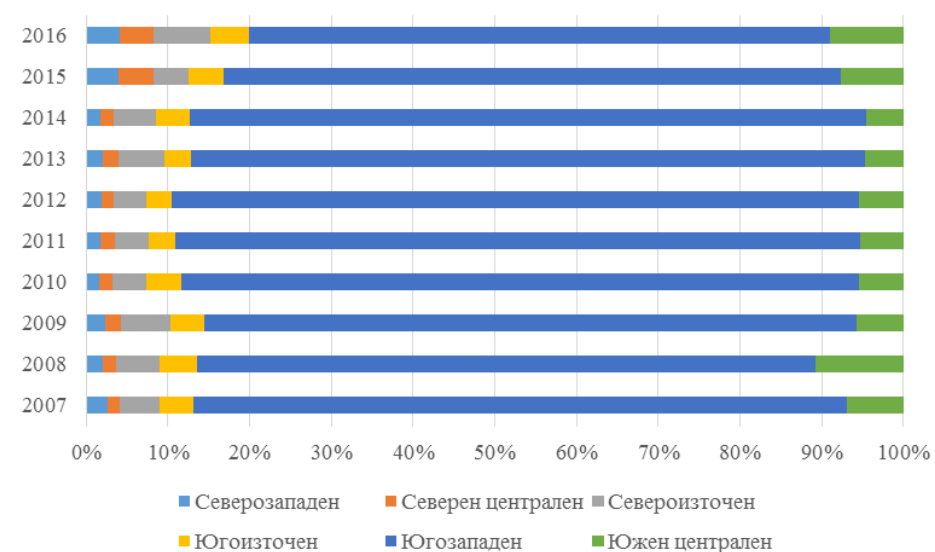
Общо за страната

Северен централен район

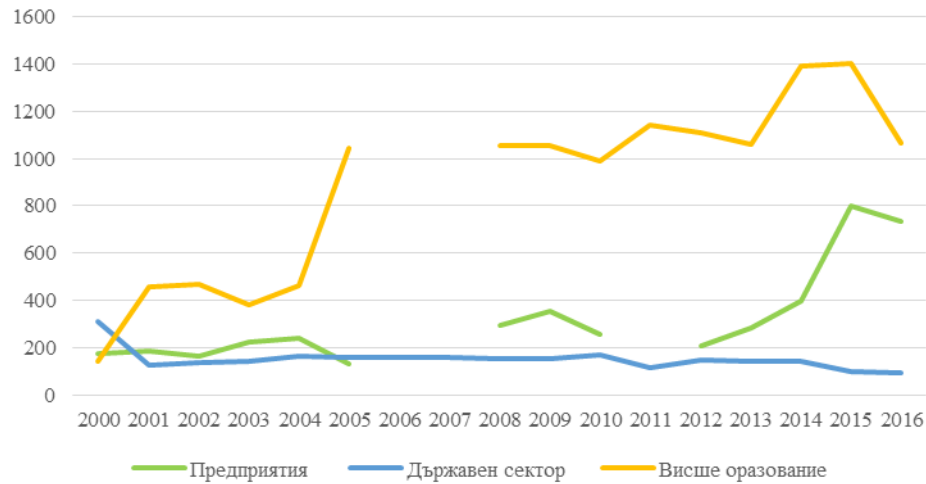
Разходи за НИРД, регионална структура, 2007-2016, %

Регионален изследователски потенциал на Северен централен район

Персонал, зает с НИРД

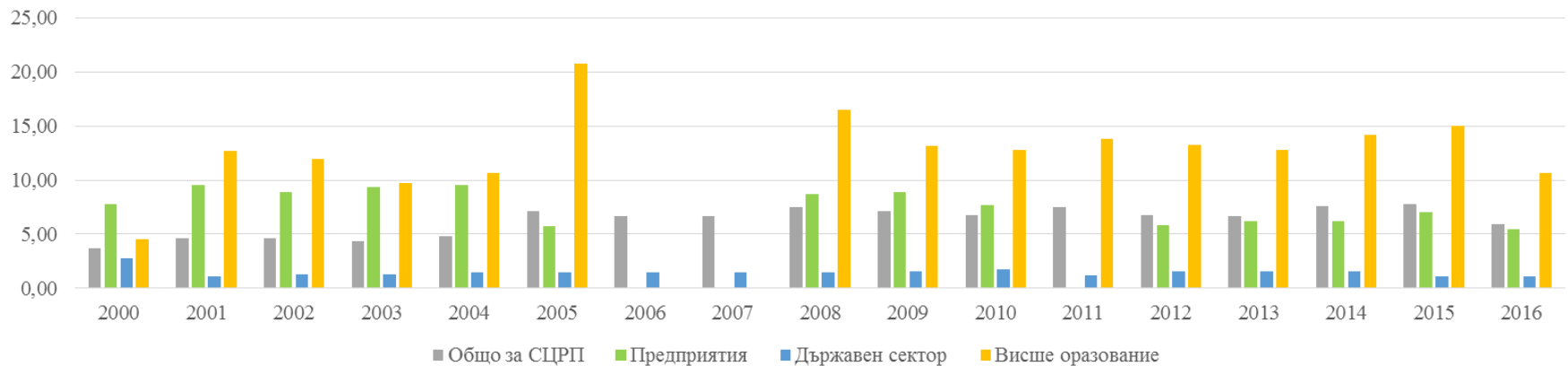
Персонал, зает с НИРД, 2000-2016, брой

Персонал, зает с НИРД, секторна структура, 2016, %

Персонал, зает с НИРД, по институционални сектори, дял от общия за страната

Регионален изследователски, иновационен и предприемачески потенциал – фактори за растеж

- **Визия** за бъдещо развитие
- **Основни фактори за развитие на регионалната конкурентоспособност**
  - вътрешни източници за растеж (човешки ресурси, иновационна и предприемаческа култура)
  - местни производства и дейности
  - нишови играчи
- **Предприятията са най-активния сектор** в регионалната иновационна система
- Развитие на **взаимодействието** в рамките на регионалната иновационна система
  - наука – бизнес
  - технологичен трансфер
  - клъстерен подход
- Постигане на съгласие и доверие между **заинтересованите лица**

network
enterprise europe

ЕЕГ

Иновации

Благодаря за вниманието!

teodora.georgieva@online.bg

<http://www.arcfund.net>